

УДК 377.5.02:37.016

ГРНТИ 14.33.09

DOI

**БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН АРТТЫРУДАҒЫ ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ****Нурмышев К.К.**

*Ақтөбе көлік, байланыс және жаңа технологиялар колледжінің арнайы пән оқытушысы, Ақтөбе қаласы,
Қазақстан*

**СОВРЕМЕННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПОВЫШЕНИИ
КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ****Нурмышев К.К.**

*преподаватель специальных дисциплин, Актюбинский колледж транспорта,
связи и новых технологий, г. Актобе, Казахстан*

**MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE
QUALITY OF EDUCATION****Nurmyshev K.K.**

*teacher of special disciplines, Aktobe College of Transport,
Communications, and New Technologies, Aktobe, Kazakhstan*

Аннотация

Орта буын мамандарын кәсіби даярлаудың негізгі мақсаты – тиімді кәсіби қызметке және нарықтық экономика жағдайында бәсекеге қабілетті білікті маман қалыптастыру. Оқу-кәсіптік қызмет процесінде маманның одан әрі кәсібилігі мен бәсекеге қабілеттілігін айқындайтын құзыреттер қалыптастырылады. Осы мақсатты жүзеге асыру үшін оқу процесінде оқытудың сапасын арттыруға және студенттердің танымдық және шығармашылық белсенділігін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін заманауи білім беру технологиялары қолданылады. Бұл мақалада педагогикалық технологиялардың негізгі түрлері, олардың құрылымы және еңбек нарығында бәсекеге қабілетті, құзыретті, өз кәсібін еркін меңгерген, кәсіби өсуге, әлеуметтік және кәсіби ұтқырлыққа дайын тиісті деңгейдегі және бейіндегі білікті қызметкерді даярлаудағы педагогикалық технологиялардың рөлі қарастырылады.

Аннотация

Основная цель профессиональной подготовки специалистов среднего звена – формирование квалифицированного специалиста, способного к эффективной профессиональной деятельности и конкурентного в условиях рыночной экономики. В процессе учебно-профессиональной деятельности формируются компетенции, определяющие в дальнейшем профессионализм и конкурентоспособность специалиста. Для реализации этой цели в учебном процессе используются современные образовательные технологии, которые позволяют повысить качество обучения и реализовать познавательную и творческую активность студентов. В данной статье рассматриваются основные виды педагогических технологий, их структура и роль в подготовке квалифицированного работника соответствующего уровня и профиля, конкурентоспособного на рынке труда, компетентного, свободно владеющего своей профессией, готового к профессиональному росту, социальной и профессиональной мобильности.

Annotation

The main goal of professional training of middle-level specialists is to form a qualified specialist capable of effective professional activity and competitive in the conditions of market economy. In the process of educational and professional activity the competences determining further professionalism and competitiveness of a specialist are formulated. To realize this goal, modern educational technologies are used in the educational process, which allow to improve the quality of learning and realize cognitive and creative activity of students. This article considers the main types of pedagogical technologies, their structure and role in training a qualified worker of the appropriate level and profile, competitive in the labor market, competent, fluent in his profession, ready for professional growth, social and professional mobility.

Негізгі сөздер: кәсіби құзыреттіліктер, бәсекеге қабілетті маман, педагогикалық технологиялар, студенттердің белсенділігі, кәсіби дайындық, интеллектуалды даму, оқыту құралдары мен әдістері, оқу процесі.

Ключевые слова: профессиональные компетенции, конкурентоспособный специалист, педагогические технологии, активность студентов, профессиональная подготовка, интеллектуальное развитие, средства и методы обучения, учебный процесс.

Keywords: professional competences, competitive specialist, pedagogical technologies, students activity, professional training, intellectual development, means and methods of teaching, educational process.

Қазіргі заманғы әлеуметтік-экономикалық жағдайлар мен білім беруді жаңғырту мамандарды даярлауға қойылатын талаптар жүйесіне де әсер етеді. Бұл олардың дайындығын жетілдіру бойынша үнемі жұмыс істеуді қажет етеді және білім беруді дамытудың жаңа тәсілдерін іздеуге мәжбүр етеді. Оқу-кәсіптік қызмет процесінде орта буын маманының одан әрі кәсібилігі мен бәсекеге қабілеттілігін айқындайтын құзыреттер қалыптастырылады.

Заманауи педагогикалық технологиялар студент ақпаратты қабылдап, игеріп қана қоймай, сонымен қатар әртүрлі кәсіби жағдайларда өз бетінше әрекет ете алатын білім берудің нәтижесіне бағытталған. Орта буын маманын кәсіптік даярлау процесінде оқытудың негізгі мақсаты – жалпы және кәсіптік құзыреттіліктерді игеру көзделеді. Заманауи педагогикалық технологиялар қажетті білім алуға және құзыреттілікті қалыптастыруға көмектеседі. Болашақ бәсекеге қабілетті маманның кәсіби құзыреттілігі – бұл оның кәсіби қызметті жүзеге асыруға теориялық және практикалық дайындығының бірлігі.

Қазіргі білім беру, мемлекеттік білім беру стандарты, орта буын мамандарын даярлаудың жаңа бағдарламалары жағдайында оқытудың жаңа нысандары мен әдістерін іздеу, білім беру процесіне заманауи білім беру және ақпараттық технологияларды енгізу қажеттілігі туындайды. Орта буын мамандарын кәсіби даярлаудың негізгі мақсаты – нарықтық экономика жағдайында тиімді кәсіби қызметке және бәсекеге қабілетті білікті маман қалыптастыру. Осы мақсатты жүзеге асыру үшін оқу процесінде оқытудың сапасын арттыруға және студенттердің танымдық және шығармашылық белсенділігін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін заманауи білім беру технологиялары қолданылады. Қазіргі білім берудегі педагогикалық технологиялар оқу қызметін саралауға және дараландыруға мүмкіндік береді, студенттерге оқу ақпаратын алу тәсілдерін таңдауда үлкен дербестік беріледі.

Педагогикалық технология – бұл жеке тұлғаны барынша дамыту мақсатында студенттің іс-әрекетін ұйымдастырудағы оқытушының маңызды дағдыларының жүйесі. Қазіргі білім берудегі педагогикалық технологиялар тек білім беру процесін ғана емес, сонымен бірге тәрбие процесін де оңтайландыруға және қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Білім берудің қазіргі кезеңіндегі оқытушының міндеті – студентті бағыттау, өз бетінше білім алуға ықпал ету, өз іс-әрекеттері үшін жауап беру. Студенттерге әсер ету тәсілдерін анықтау кезінде оқытушы студенттердің эмоционалды-психологиялық жағдайын, мәдени және жас ерекшеліктерін, интеллектуалды дамуын ескеруі керек. Осылайша, білім беру процесінде педагогикалық технологияларды таңдауды анықтайтын студенттер туралы түсінік қалыптасады.

Педагогикалық технологияны таңдау кезінде зерттелетін кәсіби модуль мазмұнының ерекшелігіне, студенттердің жасына, оқу процесінің техникалық жабдықталуына назар аудару қажет. Оқытушы оқытудың нақты кезеңінде белгілі бір міндеттерді шешуге оңтайлы ықпал ететін технологияны таңдауға құқылы. Педагогикалық технология мыналарды қамтиды: мақсатты бағыт, оқытушы мен студенттің әрекет ету жүйесі, оқыту құралдары мен әдістері, нәтижені бағалау критерийлері. Педагогикалық технологиялардың көптеген түрлері бар, мен келесі оқыту технологияларын пайдалану оңтайлы деп санаймын:

- түсіндірме-иллюстрациялық оқыту технологиясы;
- тұлғаға бағытталған оқыту технологиясы;
- дамытушылық оқыту технологиясы;

- ойын, белсенділік технологиялары;
- ақпараттық, компьютерлік технологиялар;
- проблемалық оқыту технологиялары;
- ынтымақтастық технологиялары.

Білім беру технологиясының құрылымына мыналар кіреді – тұжырымдамалық негіз: оқу мақсаттарынан, оқу материалының мазмұнынан тұратын мазмұндық бөлім; технологиялық процестің сипаттамасы: оқу процесін ұйымдастырудан, оқытушының оқу материалын игеру процесін басқару жөніндегі қызметінен, оқытушы мен студенттердің өзара әрекеттесу әдістері мен формаларынан және мақсаттарға жетуді анықтаудан тұратын.

Жоғарыда аталған білім беру технологияларын толығырақ қарастырайық:

Түсіндірме-иллюстрациялық оқыту технологиясы дәстүрлі және жаңа емес, бірақ онсыз оқу процесін құру мүмкін емес. Бұл оқытудың жүйелі сипатын, оқу материалын жүйелі, логикалық тұрғыдан дұрыс беруді, ұйымдастырушылық айқындылықты, оқытушының жеке басының үнемі эмоционалды әсерін қамтиды.

Тұлғаға бағытталған оқыту технологиялары студенттің интеллектуалды даму деңгейін және оның қабілеттерін ескере отырып, оқытуға сараланған тәсілді қарастырады. Бұл жағдайда студенттің жеке басы әрдайым оқытушының назарында болады, оның танымдық қабілеттері белсендіріледі, оқытушы студенттің ең жақсы қасиеттерін анықтайды, тікелей мәжбүрлеу және жалпы студенттерге назар аудару болмайды. Тұлғаға бағытталған оқыту технологиялары әсіресе әртүрлі жастағы студенттер үшін өте маңызды, өйткені ересек студенттер оқуға жеткілікті ынталы және білім алуға қызығушылық танытады. Бұл технологияның мақсаты – оқу процесінде студенттің жеке басының белсенділігін дамыту. Оқытушы студенттердің бастапқы білім деңгейін анықтайды, оларды бақылайды, әңгімелеседі. Оқу материалын дәріске немесе практикалық сабаққа дайындау кезінде оқытушы оқу материалының қалай берілетінін және студенттердің жеке тәжірибесі мен білімімен қалай байланысты болатынын егжей-тегжейлі қарастырады. Дәріс сабақтарында, әдетте, миға шабуыл нәтижелі өтеді. Студенттер бұрыннан бар білім мен тәжірибені қолдана отырып, белсенді және жаңа білім алуға мүдделі. «Миға шабуыл» әдістемесі студенттерді белсендіреді, оларды сабақ басынан бастап жұмысқа қосады. Тұлғаға бағытталған оқыту технологиясы оқытушыдан белгілі бір біліктілік деңгейін талап етеді. Студенттердің және жалпы топтың жас және психологиялық ерекшеліктерін жақсы бағдарлау, студенттердің өзін-өзі жүзеге асыруына мүмкіндіктер жасау қажет. Осылайша, студент жеке тұлға ретінде жеке даму жоспарын алады, ол болашақта оны бәсекеге қабілетті маман ретінде қалыптастырады.

Дамытушылық оқыту технологиясы қиын жағдайлардың мысалында студенттерді оқытуды қамтиды. Бұл қазіргі жағдайда алдағы кәсіби қызметке табысты дайындықты қамтамасыз етеді. Бұл технология кәсіби модуль бойынша практикалық сабақтарды өткізу үшін өзекті. Студент қалыптасқан жағдайды тез бағдарлайды, ұйымдасқан және кәсіби сауатты әрекет ете бастайды, бұл кәсіби маман үшін өте маңызды. Бұл технологияны қолданған кезде студент оқытушының түсіндірмесін қабылдайды, оқу жұмысын орындау туралы өзінің білімімен салыстырады. Студент алынған фактілерді тыңдайды, түсінеді, талдайды және жүйелейді, мәселелердің шешімін іздейді. Практикалық сабақта студенттер оқытушымен бірге үнемі ойлау процесінде болады және соңында оқытушымен бірге проблемалық мәселені шешеді. Осылайша, студенттердің – болашақ мамандардың дербестігі мен белсенділігі артады, осылайша алынған білім үлкен танымдық құндылыққа ие болады, оқытушы студенттің тек алған білімдерін қолдана отырып, практикалық дағдыларды мағыналы түрде игеретін іс-әрекетін ұйымдастырады. Дамытушылық оқыту технологиясын жүзеге асыру студенттердің дайындық деңгейіне, олардың танымдық белсенділігі мен жұмысына байланысты.

Дамытушылық оқыту технологиясына студенттердің өзіндік жұмысы кіреді. Дамытушылық оқытудағы өзіндік жұмыс деп оқытушының тапсырмасы бойынша орындалатын

студенттердің шығармашылық қабілеттерін дамытуға бағытталған, оқу-танымдық қызметі түсініледі. Студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастырудағы ең бастысы – аудиторияда және аудиториядан тыс жұмыстарда студенттердің жоғары белсенділігі, дербестігі мен жауапкершілігі үшін жағдай жасау. Студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастырған кезде оқытушы зияткерлік бастаманы дамытудың психологиялық-дидактикалық жағдайларын жасауы керек. Өзіндік жұмысты ұйымдастыру барлық студенттерді жеке жұмысқа ауыстыруды, тапсырмаларды ресми орындаудан танымдық белсенділікке көшуді, өз пікірін қалыптастыруды қамтиды. Өздік жұмыстың мақсаты – студентті оқу материалымен, ғылыми ақпаратпен өз бетінше және мағыналы жұмыс істеуге үйрету, өз біліктілігін одан әрі үздіксіз арттыру және бәсекеге қабілетті маман болу қабілетін ояту үшін өзін-өзі ұйымдастыруға және өзін-өзі тәрбиелеуге үйрету.

Ойын, белсенділік технологиялары әртүрлі ойындар түрінде педагогикалық процесті ұйымдастырудың әдістері мен тәсілдерінің кең тобын ұсынады. Оқу сабақтарының ойын түрі студенттерді оқу іс-әрекетіне ынталандыру құралы ретінде әрекет ететін ойын жағдайларының көмегімен жасалады. Ойын, белсенділік технологиялары оқу процесінде кәсіби қызметті модельдеуді – рөлдерді орындауды, өндірістік міндеттерді талдауды, кәсіби қызметке «батыруды» қарастырады. Педагогикалық ойын – мақсатты оқыту жағдайында студенттің оқу іс-әрекетінің түрі, жоғары танымдық белсенділікпен сипатталады. Ойын технологиясының психологиялық механизмі студенттің өзін-өзі жүзеге асыру, өзін-өзі көрсету, өзін-өзі растау қажеттіліктеріне негізделген. Ойын технологиялары арасында кәсіби жағдайларды модельдеу әдістері ерекше орын алады. Имитациялық технологияның мәні нақты өмір жағдайында әртүрлі қатынастарды модельдеуде. Осыған байланысты колледждерде кәсіби модульдерді оқытуда рөлдік ойындарды қолдану ең өзекті болып табылады. Ойын оқу процесін қызықты әрі тиімді етуге мүмкіндік береді, өз жұмысын жоспарлауға, жұмыс нәтижелерін сыни тұрғыдан бағалауға үйретеді. Ойынның нәтижесі әр студентке, оның дайындық деңгейіне, ойын барысында студенттердің бірлескен эмоционалды тәжірибесіне байланысты тұлғааралық қатынастарды нығайтуға ықпал етеді. Рөлдік ойын бірнеше кезеңнен тұрады: шешімдер бойынша еңбек процесін модельдеу, ойынға қатысушылар арасында рөлдерді бөлу, шешімдерді әзірлеу кезіндегі рөлдік мақсаттарды ажырату, қатысушылардың өзара әрекеттесуі, шешімдерді ұжымдық әзірлеу, ойын процесінде шешімдерді кезең-кезеңімен жүзеге асыру. Осылайша, рөлдік ойында әр студент өзінің нақты рөлінде әрекет етеді және онымен байланысты кәсіби мінез-құлық формаларын игереді. Ойын арқылы студенттер нақты өмірлік жағдайларда басқа адамдармен рөлдік қарым-қатынаста болуды үйренеді, қарым-қатынас қабілеттерін дамытады.

Ақпараттық, компьютерлік технологиялар – бұл ақпаратты беру, жинақтау және пысықтау технологиялары. Білім беру процесін ақпараттық технологиялармен қамтамасыз ету процесі студенттердің интеллектуалдық әлеуетін дамытуға, өз бетінше білім алу, оқу-зерттеу қызметін жүзеге асыру дағдыларын қалыптастыруға бағытталған оқытудың әдістемелік жүйелерін құру мақсатында жүргізіледі. Ақпараттық, компьютерлік технологияларды енгізе отырып, студенттердің білім деңгейін жүйелі бақылау мен бағалауды қамтамасыз ететін тестілеу және диагностикалық әдістер әзірленеді. Оқытудың ақпараттық технологиялары – бұл педагогикалық қызметті жүзеге асыру үшін қолданылатын компьютерлік және электронды құралдар мен оқыту әдістерінің жиынтығы. Ақпараттық технологияларды қолдану тұлғаның ақпараттық мәдениеті сияқты қасиетті қалыптастыруға мүмкіндік береді. Ол заманауи техникалық құралдар арқылы ақпараттық өзара әрекеттесуді ұйымдастыру тәжірибесін, ақпаратты алу, іріктеу, өңдеу, сақтау және пайдалану дағдыларын қамтиды. Компьютерлік технологиялар ақпаратты берудің сапалы жаңа деңгейіне көшуге мүмкіндік береді. Мультимедиялық оқыту құралдары оқушының бейнелі ойлауы мен эмоционалды есте сақтау қабілетін дамытуға мүмкіндік береді. Мультимедиа дәріс, практикалық сабақтарда кеңінен қолданылады. Материал экрандағы мәтіннің әр кадрының өзіндік, семантикалық мәні болатындай етіп

құрастырылуы керек және ол көп деңгейлі құрылымға ие болуы мүмкін. Кадрға енгізілген кестелер, схемалар, диаграммалар динамикалық болуы керек. Мұндай мүмкіндіктер мәтінді сөздер арқылы жеткізіп қана қоймай, оны монитор экранында көрсетуге мүмкіндік береді. Сабақтарда және аудиториядан тыс уақытта студенттер интернет желісін белсенді пайдалану арқылы үй тапсырмасын, оқу-практикалық конференцияларға материалдарды дайындау мүмкіндігін алады. Сонымен қатар, электронды оқулықтар мен әдістемелік құралдарды қолдану, студенттердің сабақтарда, ғылыми-практикалық конференцияларда және басқа да іс-шараларда мультимедиялық баяндамаларын дайындау танымал. Қазіргі студенттер үшін қызықты сәт – оқытушының уақытын едәуір үнемдейтін компьютерлік тестілеу. Осылайша, ақпараттық, компьютерлік технологиялар студенттердің оқу қызметін ұйымдастырудың және модернизациялаудың табиғи және тиімді құралы болып табылады.

Проблемалық оқыту технологиялары оқытушының басшылығымен проблемалық жағдай туғызуды көздейді. Студенттер тарапынан студенттің танымдық белсенділігін, оның шығармашылық қабілеттерін қалыптастыруға мүмкіндік беретін белсенді дербес әрекет қажет. Проблемалық оқыту – бұл студенттердің жүйелі дербес іздеу әрекеттерін дайын қорытындыларды игерумен біріктіретін оқыту. Проблемалық оқыту технологияларына мыналар жатады: проблемалық дәрістер, семинарлар, оқу пікірталастары, эвристикалық әңгіме, оқу-зерттеу жұмыстары. Педагогикадағы проблемалық жағдай интеллектуалды шиеленістің күйі ретінде емес, студенттер бұрын алған білімнің жеткіліксіздігінен туындаған қиындық жағдайы ретінде қарастырылады. Күтпеген қиындық әрқашан таң қалдырады, психикалық ізденісті ынталандырады. Проблемалық жағдайдан шығу әрқашан мәселені түсінумен, оны шешумен байланысты. Проблемалық-іздеу жаттығулары студенттер теориялық және практикалық жұмыстың нақты түрлерін дербес орындай алатын жағдайда қолданылады. Проблемалық оқыту – бұл кәсіби жағдайдың мазмұны модельденетін оқыту, осылайша студенттің оқу қызметін маманның кәсіби қызметіне айналдыру үшін жағдайлар жасалады. Проблемалық оқытуға зерттелетін мәселелерге танымдық қызығушылықты арттыруға, зерттеу, коммуникативті және шығармашылық шешім қабылдау дағдыларын дамытуға ықпал ететін «кейс-технологиялар» кіреді. Кейс нақты кәсіби жағдайдың жазбаша сипаттамасын білдіреді. Кейс-технологиялар кәсіби міндеттерді шешу үшін практикалық сабақтарда қолданылады. Кейсті қолдануда жұмыс кезеңдеріне мыналар жатады: проблемамен танысу, жағдайды таныстыру, оқытушының талқылауды ұйымдастыру, мәселені тұжырымдау және рөлдік ұсыну, мәселені шешудің жолдарын іздеу – шағын топтарда жұмыс істеу, шешімдерді ұсыну, қорытындылау, студенттердің жұмысын бағалау. Осылайша, проблемалық оқыту материалды толық игеруге, зерттелетін кәсіби модульдерге танымдық қызығушылықты арттыруға, шешім қабылдаудың коммуникативті және шығармашылық дағдыларын дамытуға ықпал етеді және болашақ студенттерді кәсіби білім алу үшін ақпарат іздеудің белгілі бір әдістерімен таныстырады. Бұл өз кезегінде маманның қазіргі еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін қалыптастырады.

Ынтымақтастық технологиялары теңдік пен серіктестік идеяларын жүзеге асыруға мүмкіндік береді, бұл студенттер мен оқытушылардың өзара түсіністікпен, қызмет нәтижелерін ұжымдық талдаумен біріктірілген бірлескен даму қызметінің гуманистік идеясы. Ынтымақтастық оқытудың ұйымдастырушылық түрі ретінде студенттердің жеке басына әсер етудің және оқытудың тиімділігін арттырудың маңызды резервтерін білдіреді. Теміржол қызметкерін кәсіби маман ретінде қалыптастыру үшін оған белгілі бір практикалық дағдыларды ғана емес, сонымен қатар командада жұмыс істеу қабілетін де үйрету өте маңызды. Практикалық сабақтарда студенттер білімді игеріп қана қоймай, практикалық тәжірибе жинақтайды, сонымен қатар командада жұмыс істеуге және сөйлесуге, бір-біріне қолдау көрсетуге, көмекке келуге дайын болуға үйренеді. Тапсырманы орындауға дайындық кезінде студенттерге осы технология бойынша жұмыстың мәні түсіндіріледі. Әр студенттің міндеті – бір нәрсені бірге, ұжымдық түрде білу. Ынтымақтастық технологиясының негізгі принциптері

шағын топқа бір тапсырма беріледі, әркім жеке жауапкершілікке ие, студенттер табысқа жетуде тең мүмкіндіктерге ие. Топ жұмысының нәтижесінде бағдарламалық материалды игеруге қол жеткізіледі. Оқытушы студенттердің өзіндік танымдық және шығармашылық қызметін ұйымдастырушы рөлін атқарады, тапсырмалардың сәтті орындалуын ғана емес, сонымен бірге студенттердің өзара қарым-қатынасының сипатын, қажетті көмек көрсету және бір-біріне қолдау көрсету тәсілдерін бақылайды. Ынтымақтастық түріндегі арнайы ұйымдастырылған оқу процесі студенттердің қызметіне оң әсер етеді.

Осы технологиялардың барлығын оқу процесінде сәтті қолдану үшін колледж заманауи жабдықтармен жабдықталуы керек. Колледждердің материалдық-техникалық базасы үнемі заманауи жабдықтармен және технологиялармен толықтырылуы тиіс. Материалдық-техникалық базаның жағдайы және талаптарға сәйкестігі білім беру процесінің сәттілігіне, студенттердің еңбек нарығының қазіргі заманғы талаптарына сәйкес келетін өзекті білім мен дағдыларды алу мүмкіндігіне тікелей байланысты. Мұндай базаны құру және қолдау тек маңызды ресурстарды ғана емес, сонымен қатар оны жоспарлауға, басқаруға және модернизациялауға сауатты көзқарасты қажет етеді.

Ақтөбе көлік, байланыс және жаңа технологиялар колледжінде бұл жұмыс тұрақты негізде жүргізілуде. «Жас маман» жобасы аясында техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтарын даярлаудың оқу процесінде пайдалану үшін қажетті көптеген жабдықтар сатып алынды. Жыл сайын қажетті жабдықтардың саны колледж оқытушыларының өтінімдері бойынша толықтырылады. Колледжде құзыреттілік орталығы құрылып, онда барлық мамандықтар бойынша заманауи жабдықтармен жарақтандыру жүргізілді.

Мысалы: 07160500 «Тартқыш жылжымалы құрамды пайдалану, жөндеу және техникалық қызмет көрсету» мамандығы бойынша: «Торвест-М» тренажер кешені, «Жылжымалы құрамның тежегіш жабдығы» және «ТЭМ2 тепловозының электр схемасы» стендтері сатып алынды. Практикалық сабақтарда осы тренажерлер мен стендтерді пайдалану студенттерге нақты жағдайға өз мамандықтары бойынша жұмыс істеуге үйренуге мүмкіндік береді.

«Торвест-М» тренажер кешенінде станцияда маневрлік жұмыстарды орындау көзделген, үш қызметкерден тұратын топта жұмыстар орындалады: станция бойынша кезекші, тепловоз машинисті, вагондарды қараушы. Оқытушы тапсырмалардың әртүрлі нұсқаларын модельдей алады, проблемалық жағдайлар жасап студенттердің әрекеттерін бақылайды. Жұмыс үш адамнан тұратын топта жүргізілетіндіктен, операциялардың өзара байланысты орындалуы бақыланады. Жұмыс аяқталғаннан кейін басшылық міндеттерді орындайтын станция бойынша кезекші атқарылған жұмыс туралы есеп береді, жұмысқа қатысушыларды орындалған жұмыстар хаттамасымен таныстырады, жіберілген қателіктерді көрсетеді олардың себебін талдайды.

Сурет 1.1. «Торвест-М» тренажер кешені.

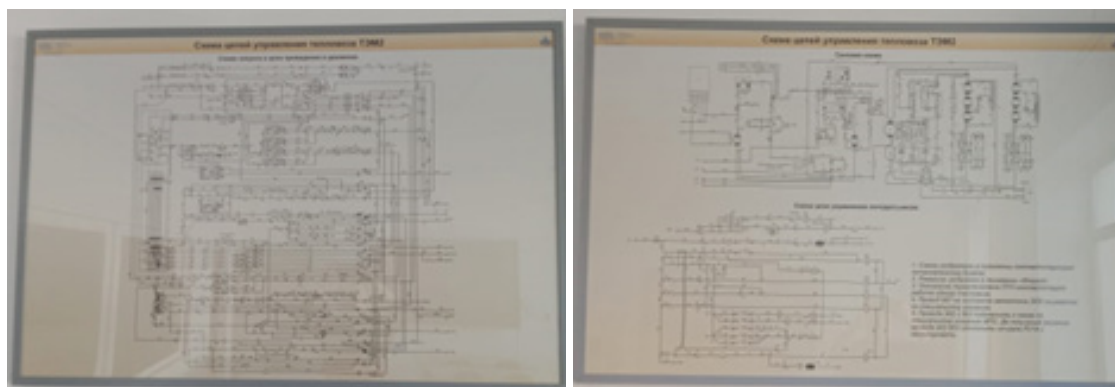
«Жылжымалы құрамның тежегіш жабдығы» стендінде студенттер жылжымалы құрамның тежегіштерін басқару бойынша жұмыстарды нақты жағдайда орындауды үйренеді. Берілген тапсырма бойынша келесі жұмыстарды орындайды: тежегіш жабдықтарын тексеру,

тежегіштерді толық және қысқартылған сынау, тежегіш желісін зарядтау, тежегіштерді босату және т.б. Тапсырмалар екі адамнан тұратын топта орындалады: басшы тапсырма нұсқасына сәйкес командалар береді, жұмысшы өз әрекеттерін түсіндіріп жұмыстарды орындайды. Жұмыс аяқталғаннан кейін басшы орындалған жұмыстарға сипаттама береді. Мұнда кезектесу міндетті түрде жүзеге асырылады, егер бір сабақта студент жұмысшы рөлін атқарса, келесі сабақта ол басшы рөлін атқарады.

Сурет 1.2. «Жылжымалы құрамның тежегіш жабдығы» стенді.

«ТЭМ2 тепловозының электр схемасы» стендінің көмегімен студенттер тепловоздың электр жабдығының жұмыс принципі мен қосылу тәртібін зерттейді. Студенттер топтарға бөлінеді және тапсырмаға сәйкес тепловоздың электр тізбегінің бір бөлігін құрастырады. Схема толығымен жиналғаннан кейін топ өкілі жабдықтың тізбек учаскесіне сәйкес жұмыс істеу тәртібін түсіндіреді, қалған қатысушылар оны толықтырады. Басқа топтар есепті мұқият тыңдайды және қателер анықталған кезде оларды көрсетеді.

Сурет 1.3. «ТЭМ2 тепловозының электр схемасы» стенді.

Бұл жабдықтар тек сабақтарда ғана қолданылмайды, сонымен қатар олардың көмегімен колледж базасында WorldSkills аймақтық чемпионаттары өткізіледі. Оларға өз сарапшыларымен бірге аймақтың әртүрлі колледждерінің өкілдері қатысады.

Ағымдағы жылы 30 қыркүйекте колледж базасында техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының педагогтері арасында теміржол көлігі мамандықтары бойынша Республикалық кәсіптік шеберлік конкурсының өңірлік кезеңінің іріктеу туры өткізілді. Байқаудың өңірлік кезеңінің жеңімпаздары республикалық кезеңге қатысуға жолдама алды. Байқаудың Республикалық кезеңі колледж базасында 30 және 31 қазанда өткізілді. Республикалық педагогикалық шеберлік конкурсына қатысу үшін Қазақстанның көптеген өңірлерінен колледж өкілдері жиналды (Алматы, Шымкент, Тараз, Бейнеу, Жезғазған, Павлодар, Түркістан, Қарағанды және т.б.). Конкурс жоғары деңгейде өтті, қатысушылар мен сарапшылар

колледждің материалдық-техникалық базасымен танысты, өз жұмыс тәжірибесімен бөлісті және оң пікірлер қалдырды.

Осылайша, мамандарды кәсіптік оқытуда заманауи жабдықтарды қолданып педагогикалық технологияларды іске асыру еңбек нарығында бәсекеге қабілетті, құзыретті, өз кәсібін еркін меңгерген, кәсіби өсуге, әлеуметтік және кәсіптік ұтқырлыққа дайын тиісті деңгейдегі және бейіндегі білікті қызметкерді даярлауға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

1. Мустафина Ф.З. Содержание профессиональной подготовки педагогов. Журнал «Аккредитация в образовании». 2019.
2. Рублёв В.С., Верёвкина М.П., Шабарова М.Н. Педагогические технологии: методические рекомендации. Омск, 2018.
3. Соколова Л.Б. Баланс между рынком труда и системой образования. Журнал «Аккредитация в образовании». 2019.
4. Семушина Л.Г., Ярошенко Н.Г. Содержание и технологии обучения в средних специальных учебных заведениях: учебное пособие для преподавателей учреждений среднего профессионального образования М.: Мастерство, 2021.
5. Здесенко Л.А. «Современные образовательные технологии как условие повышения качества образования». Журнал «Молодой ученый», №47 (494), 2023. Издательство: Молодой ученый.
6. Тренды в образовании: современные тенденции в обучении. Яндекс Практикум, 2024.
7. Современные образовательные технологии и педагогические инновации как средство реализации новой образовательной парадигмы. Научный форум, 2022.
8. Иванова, Е.В. Инновационные технологии в образовании: теория и практика. Издательство: Академия, 2021.
9. Петров, А.Н. Цифровизация образования: современные подходы и методы. Издательство: Просвещение, 2020.
10. Сидорова, М.А. Геймификация в образовательном процессе. Издательство: Юрайт, 2022.
11. Кузнецова, Л.В. Виртуальная и дополненная реальность в обучении. Издательство: Лань, 2023.

References

1. Mustafina F.Z. Soderzhanie professional'noj podgotovki pedagogov. Zhurnal «Akkreditaciya v obrazovanii». 2019.
2. Rublyov V.S., Vervovkina M.P., Shabarova M.N. Pedagogicheskie tekhnologii: metodicheskie rekomendacii. Omsk, 2018.
3. Sokolova L.B. Balans mezhdru rynkom truda i sistemoj obrazovaniya. Zhurnal «Akkreditaciya v obrazovanii». 2019.
4. Semushina L.G., Yaroshenko N.G. Soderzhanie i tekhnologii obucheniya v srednih special'nyh uchebnyh zavedeniyah: uchebnoe posobie dlya prepodavatelej uchrezhdenij srednego professional'nogo obrazovaniya M.: Masterstvo, 2021.
5. Zdesenko L.A. Sovremennye obrazovatel'nye tekhnologii kak uslovie povysheniya kachestva obrazovaniya. Zhurnal Molodoj uchenyj, №47 (494), 2023. Izdatel'stvo: Molodoj uchenyj.
6. Trendy v obrazovanii: sovremennye tendencii v obuchenii. Yandeks Praktikum, 2024.
7. Sovremennye obrazovatel'nye tekhnologii i pedagogicheskie innovacii kak sredstvo realizacii novej obrazovatel'noj paradigmy. Nauchnyj forum, 2022.
8. Ivanova E.V. Innovacionnye tekhnologii v obrazovanii: teoriya i praktika. Izdatel'stvo: Akademiya, 2021.
9. Petrov, A.N. Cifrovizaciya obrazovaniya: sovremennye podhody i metody. Izdatel'stvo: Prosveshchenie, 2020.
10. Sidorova, M.A. Gejmifikaciya v obrazovatel'nom processe. Izdatel'stvo: Yurajt, 2022.
11. Kuznecova, L.V. Virtual'naya i dopolnennaya real'nost' v obuchenii. Izdatel'stvo: Lan', 2023.